

NOTAT

10-09-2020

EMN-2017-02181

1359700

Christian Andersen

Resumé af prognose for regionernes indsats på jordforureningsområdet

De fem regioner har sammen med Regionernes Videncenter for Miljø og Ressourcer (VMR) udarbejdet en prognose for den fremtidige opgave på jordforureningsområdet. Prognosen omfatter en opgørelse over regionernes opgaver og udgifter i forbindelse med håndtering af jordforurening fra punktkilder. Prognosen er gennemført på baggrund af data fra 2017. Der kan derfor være fremkommet mere præcise tal for dele af opgaven efterfølgende.

Den fremtidige opgave og økonomi

Regionernes samlede skøn over antallet af grunde i hver fase og de fremtidige udgifter til den offentlige indsats fremgår af tabellen nedenfor. Udgifterne er opgjort i *engangsinvesteringer*, som omfatter udgifter i forbindelse med historiske redegørelser, undersøgelser og afværge og i *driftsudgifter*, som er løbende, længerevarende udgifter til drift af tekniske oprensingsanlæg og monitoring.

Estimat af den resterende opgave - opdelt på engangsinvesteringer og drift og monitoring. Opgørelsen medtager ikke de løbende service- og sagsarbejder.

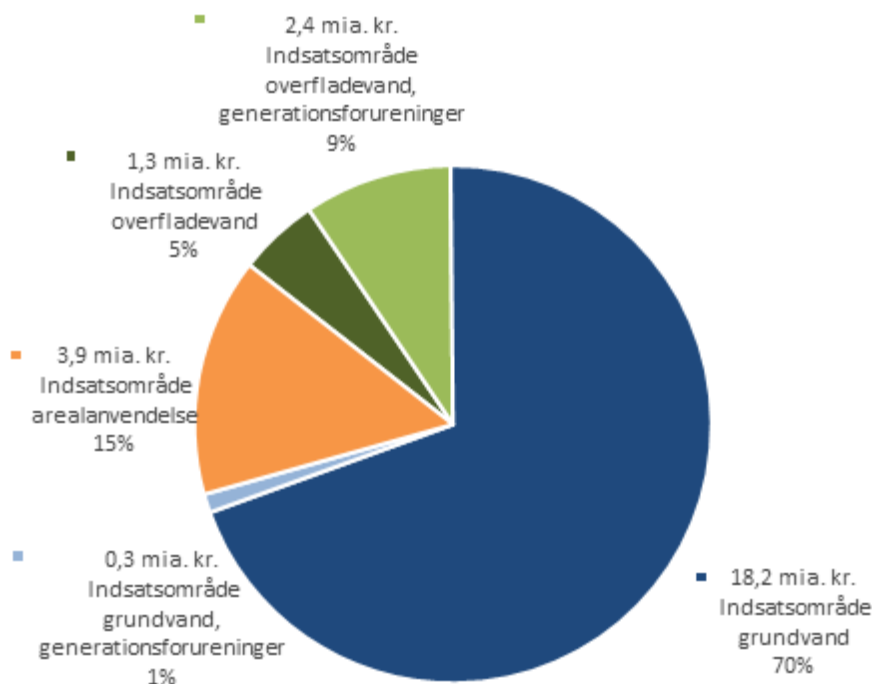
Fase	Samlet antal	Samlede udgifter
Historiske redegørelser	19-20.000	0,4 mia. kr.
Indledende undersøgelser	19.450	1,9 mia. kr.
Videregående undersøgelser	13.150	8,2 mia. kr.
Afværge	3.115	9,2 mia. kr.
Samlede engangsinvesteringer		19,7 mia. kr.
Drift	858	3,4 mia. kr.
Monitoring	555	0,4 mia. kr.
Samlede driftsudgifter		3,8 mia. kr.
Generationsforureninger	10	2,7 mia. kr.
Samlet		26,2 mia. kr.

Hertil kommer udgifterne til *generationsforureninger*, som regionerne har opgjort særskilt og som forudsættes udmøntet i en særskilt finansiering, idet disse forureninger ikke kan håndteres inden for regionernes nuværende budgetramme.

Usikkerheden ved tallene kan være større end præcisionen i angivelsen af tallene og den præcise angivelse i teksten skyldes alene muligheden for at spore tallene. Alt i alt forventer regionerne, at den samlede fremtidige opgave på jordforureningsområdet vil koste ca. 26 mia. kr. med en usikkerhed på +/- 5 mia. kr. Opgaven er dermed på niveau med, hvad Miljøstyrelsen og regionerne tidligere har vurderet, og hvad andre europæiske lande vurderer. Til sammenligning har amterne og derpå regionerne i perioden 1990–2017 anvendt 8,5 mia. kr. på jordforureningsområdet.

I 2014 blev den offentlige indsats på jordforureningsområdet udvidet til også at omfatte grunde, der påvirker overfladevand. Regionerne vurderer, at denne opgave fremover vil koste ca. 4 mia. kr. Beløbet er inkluderet i de 26 mia. kr. Overfladevandsopgaven kan ikke finansieres inden for det nuværende budget uden at forskubbe og i nogle regioner helt standse den øvrige indsats. Derfor er det helt essentielt, at regionerne får penge til overfladevandsindsatsen. Da regionerne fik opgaven, blev det aftalt, at regionerne frem til 2019 skulle kortlægge problemstillingen. I 2020 blev der indgået en økonomiaftale om undersøgelse i perioden 2020-2023 af forureninger, der kunne påvirke overfladevand. Aftalen omfatter ikke afværgeforanstaltninger, som vurderes til ca. 850 mio. kr. Dette skal forhandles i 2023. Aftalen omfatter heller ikke generationsforureninger, der vurderes til at koste 2,7 mia. kr. Danske Regioner har udarbejdet en plan for generationsforureninger som kræver særskilt statslig finansiering. Et enigt Folketing vedtog 4. juni 2020 at pålægge regeringen at finde midler til at løse opgaven med udgangspunkt i regionernes faglige prioritering.

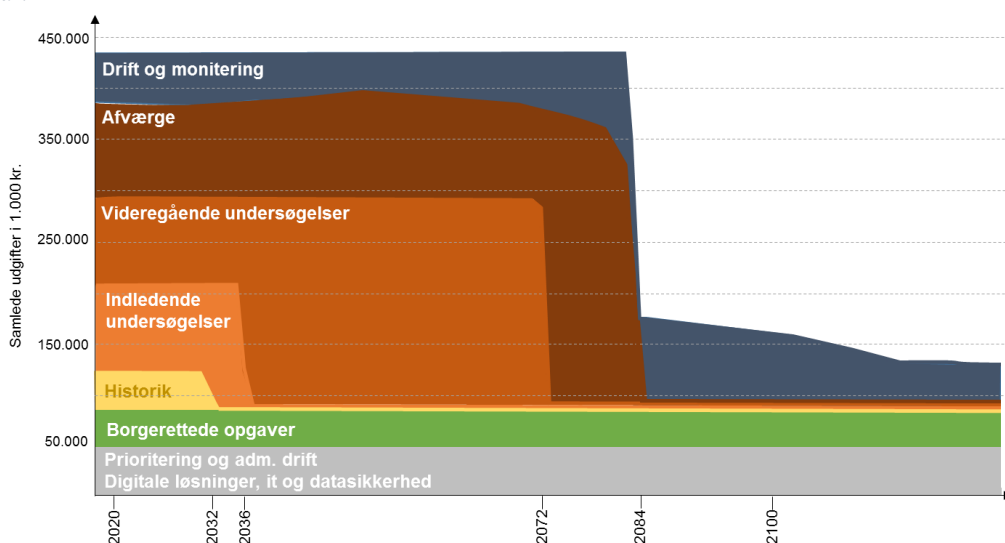
Fordeling af de samlede investeringer på 26 mia. kr. medregnet drift i 30 år på de tre indsatsområder: overfladevand, grundvand og arealanvendelse. Generationsforureninger er her medtaget som en særskilt indsats under henholdsvis overfladevand og grundvand.

Økonomiske råderum til prioritering

I 2017 havde regionerne et budget på 434 mio. kr. til jordforurening. Heraf blev 44 mio. kr. anvendt på drift af tekniske oprensingsanlæg og monitoring, 55 mio. kr. på 1-årsboligundersøgelser og værditabsordningen og 85 mio. kr. på borgerrettede opgaver, prioritering og administrativ drift, digitale løsninger, it og datasikkerhed. Det svarer til, at 40 % af regionernes midler er bundet, mens de resterende 60 %, dvs. 250 mio. kr., er det beløb, regionerne har til rådighed til prioritering af kortlægning, undersøgelser og oprensning af jordforurening.

Opgavens løsning som den kunne se ud med for de forskellige faser, her med en afslutning af drift efter 30 år.

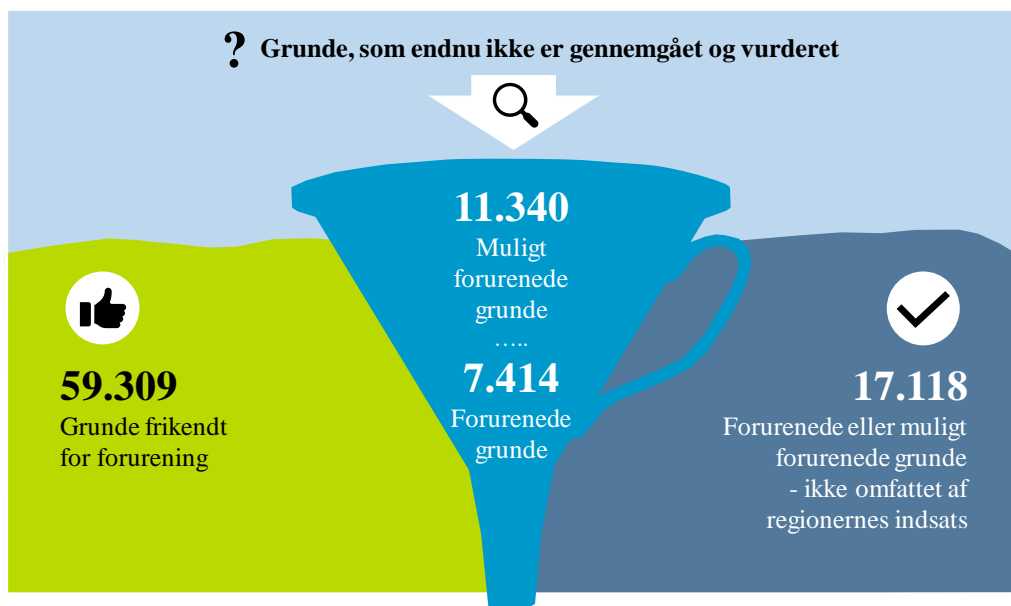
På sigt vil de 55 mio. kr. til 1-årsboligundersøgelser og værditabsordningen blive mindre og måske falde helt væk, mens der stadig vil være bundet midler til såvel drift af tekniske oprensingsanlæg og monitoring som borgerrettede opgaver, prioritering og administrativ drift samt digitale løsninger, it og datasikkerhed. I prognosen har regionerne forudsat, at borgerrettede opgaver, prioritering og administrativ drift samt digitale løsninger, it og datasikkerhed også kan holdes på de 85 mio. kr. i fremtiden.

Opgaven er ikke endelig

Jordforureningsopgaven har traditionelt været anset som en endelig opgave, som slutter på et tidspunkt. Der forekommer imidlertid til stadighed situationer, hvor der til trods for den skærpede miljølovgivning opstår herreløse forureninger, hvor der ikke kan gives påbud enten pga. konkurs, manglende bevisbyrde eller af andre årsager. Dertil kommer løbende ændringer af fysiske forhold, som bl.a. vandindvindingsstruktur, der stiller nye krav til den offentlige indsats og ændrer på kravene til den nuværende indsats. I dag er konklusionen derfor, at omfanget af forurenede grunde er så stort, at det ikke er realistisk at tale om en endelig oprensingsopgave, hvor re-

gionerne tager fat fra den ene ende og renser op til oprindelig tilstand. Det er derimod realistisk at opnå et overblik over de forurenede grunde og løbende prioritere de forureninger, der udgør en konkret risiko, til en indsats.

Regionernes indsats, illustreret i filtermodellen med status for regionernes arbejde ved udgangen af 2017. Bemærk den store andel grunde der forbliver kortlagt – men uden behov for offentlig indsats.

Regionerne forventer, at de fleste grunde, der kortlægges, forbliver kortlagt som forurenede, når en oprensning er gennemført. Det skyldes, at oprensningen er rettet mod at sikre den aktuelle anvendelse og ikke mod at fjerne forureningen helt. I dag anser regionerne derfor jordforureningsopgaven som en kombination af en endelig kortlægnings- og oprensningsopgave, der stort set vil være løst i 2084 set som gennemsnit og en vedvarende opgave, der dels omfatter drift af tekniske oprensingsanlæg og monitorering, og dels omfatter borgerrettede opgaver, prioritering og administrativ drift, digitale løsninger, it og datasikkerhed.

Betydning af opgavens lange tidshorisont

Regionerne håndterer fortrinsvis jordforureninger, som er sket i 1960'erne og 1970'erne. Prognosen viser, at den sidste afværge forventes etableret i 2084 set som gennemsnit eller i 2120 i den region, som bliver sidst færdig med opgaven - dvs. op mod 150 år efter at forureningen er sket. Særligt forureninger med højmobile stoffer som klorerede opløsningsmidler og pesticider kan have lange forureningsfaner, og det kan ikke udelukkes, at deres udbredelse vil kunne udvides yderligere i de næste 50-100 år.

Dette vil betyde, at flere vandforsyninger vil blive ramt af forurening, og i praksis vil regionerne i højere grad blive nødt til også at oprense forureningsfaner fremfor blot

selve forureningskilden. Dette tager prognosen ikke højde for. At vente med at håndtere de højmobile forureninger i adskillige årtier vil sandsynligvis fordyre opgaven og medføre forurening af forsyningsboringer, som hidtil har været rene. Dette vil kunne kvantificeres nærmere ved beregninger. Der er derfor vigtigt, at regionerne reelt har et prioriterbart rum til at håndtere højmobile forureninger.

Status for opgaven

Når vi ser på den samlede jordforureningsopgave, vurderer regionerne, at der ved udgangen af 2017 var gennemført 83 % af alle forventede historiske kortlægninger, 65 % af alle forventede indledende undersøgelser, 56 % af alle forventede videregående undersøgelser og 27 % af alle forventede oprensninger.

Estimeret status for den samlede jordforureningsopgaven ved udgangen af 2017 – opgjort på antal i den enkelte fase.

